

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Werkprogramma 2019

Uitvoering Meerjarenprogramma 2018-2020

Inhoudsopgave

	Voorwoord	3
1	Uitvoering Meerjarenprogramma 2019	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Programmering toezicht 2019	7
1.2.1	Migratie	7
1.2.2	Politie	8
1.2.3	Jeugd	9
1.2.4	Sanctietoepassing	11
1.2.5	Safety	12
1.2.6	Security	13
1.2.7	Sociaal domein	15
	Bijlagen	
I	Hoofdlijnen Koers	16

Voorwoord

Bijdragen aan een rechtvaardige en veilige samenleving. Dat is het doel van het toezicht van de Inspectie Justitie en Veiligheid. Daarmee heeft de Inspectie een belangrijke rol, maar ik ben me ook bewust van de kwetsbaarheid van die rol. Het onafhankelijke oordeel van de Inspectie en de kwaliteit van haar producten moet altijd boven iedere twijfel verheven zijn. Daarom bouwt mijn Inspectie voortvarend aan de verdere ontwikkeling van de organisatie en de herijking van haar onderzoeksproces waarbij professionaliteit, kwaliteit, onafhankelijkheid en de borging daarvan centraal staan.

Dit Werkprogramma is een concrete uitwerking van ons Meerjarenprogramma 2018-2020 voor het jaar 2019. Dit is het tweede jaar van onze Koers. Naast betekenisvolle rapporten heeft de Inspectie stappen gezet in de herijking en aanscherping van haar onderzoeksproces, het opzetten van datagestuurd toezicht en de vorming van een nieuwe organisatiestructuur. Ook in 2019 werkt mijn Inspectie verder aan haar kwaliteit en verdere ontwikkeling. Met deze doorontwikkeling kunnen we als Inspectie een nog effectievere bijdrage leveren aan de maatschappelijke opgave waar we voor staan. Kwalitatief hoogwaardige onderzoeken en signalen die (h)erkend worden door de omgeving en die bijdragen aan verbeteringen. Kortom, *toezicht dat ertoe doet!*

J.G. Bos
Inspecteur-generaal Inspectie Justitie en Veiligheid

1

Uitvoering Meerjarenprogramma 2019

1.1 Inleiding

Het toezicht van de Inspectie richt zich op de verbetering van de kwaliteit van de taakuitvoering van de organisaties binnen justitie en veiligheid. In het Meerjarenprogramma 2018-2020 heeft de Inspectie haar koers voor de komende jaren bepaald. Concreet houdt de koers in dat de Inspectie het lerend vermogen bij organisaties waar zij toezicht op houdt meer wil bevorderen. Ook focust de Inspectie zich nadrukkelijker meer op ketens en netwerken en zet de Inspectie in op een meer vanzelfsprekende rol bij incidenten en het opleveren van periodieke beelden. De focus op deze aspecten wordt nader geconcretiseerd in de plannen van aanpak die de Inspectie bij elk onderzoek opstelt.

Toezicht op ketens en netwerken

Het domein justitie en veiligheid is breed, kent veel uitvoering en is politiek kwetsbaar. In dit domein staan organisaties samen aan de lat om de maatschappelijke opgaven te realiseren en in te spelen op strategische uitdagingen. In het programma 'JenV verandert' staan daarom onder andere het opgegevericht werken en focus op netwerken en ketens centraal. Toezicht signaleert successen, maar ook problemen en risico's in de uitvoering. In het kader van de maatschappelijke opgaven van JenV richt de Inspectie haar toezicht steeds meer op ketens en netwerken binnen justitie en veiligheid. Paragraaf 1.2 vult dit nader in.

Ontwikkelingen in het toezicht

De Inspectie besteedt in 2019 meer aandacht aan slachtofferzorg. De afgelopen jaren is er meer aandacht gekomen voor de positie van slachtoffers van misdrijven. De Inspectie beziet op welke wijze zij haar toezicht op de uit de EU-richtlijn voortvloeiende slachtofferrechten en de werking daarvan in de praktijk kan vormgeven.

De Inspectie onderzoekt ook of zij met haar toezicht kan bijdragen aan het verbeteren van doorlooptijden in de strafrechtketen en de kwaliteit van de taakuitvoering in de justitiële jeugdstrafrechtketen.

Ook gaat de Inspectie, als invulling van haar toezicht op cybersecurity, structureel toezicht houden op het uitvoeren van de 'hackbevoegdheid' van de politie. Op basis van het regeerakkoord (2017) gestarte experiment gereguleerde wietteelt onderzoekt de Inspectie momenteel haar rol.

Toezichtaspecten

In haar toezicht richt de Inspectie zich op de kwaliteit van de taakuitvoering. Daarbij zullen de komende jaren een aantal aspecten zoveel mogelijk in alle onderzoeken worden betrokken. Het gaat om:

- Toerusting: beschikken de ondertoezichtstaande organisaties over de juiste mensen, middelen en opleidingen om hun (wettelijke) taak uit te voeren?
- Governance: leidt de wijze van sturing tot het beoogde resultaat?
- Samenwerking: hoe is het gesteld met de kwaliteit en effectiviteit van de samenwerking tussen organisaties binnen een netwerk/keten?
- Informatiehuishouding: is de informatie binnen een organisatie correct, actueel, volledig en draagt deze bij aan de beoogde doelstellingen van de organisatie(s)?

De Inspectie neemt deze onderwerpen nu gedeeltelijk mee in haar plannen van aanpak en onderzoeken, maar in de toekomst gebeurt dat, waar mogelijk, in alle onderzoeken van de Inspectie.

Periodieke beelden en Staat van de sector

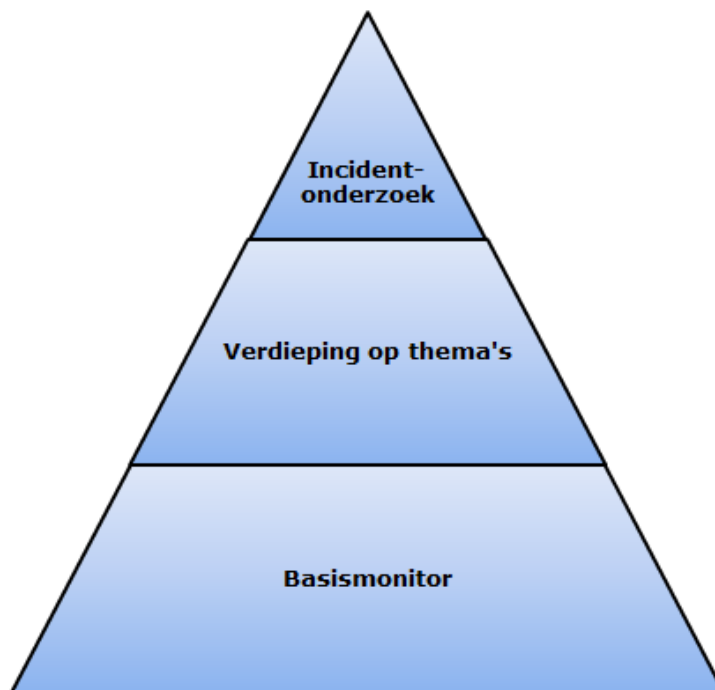
In 2013 deed de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid¹ de aanbeveling aan alle toezichthouders om met regelmaat een publieke 'staat van de sector' te maken. Toezichthouders bevinden zich immers in de unieke positie om vroegtijdig risico's en bedreigingen te signaleren waarbij publieke belangen in het geding zijn.

In het Meerjarenprogramma kondigde de Inspectie aan in toenemende mate periodieke beelden en 'Staten van...' te willen publiceren. Periodieke beelden zijn onderzoeken met een terugkerend karakter, waarbij onderwerp en frequentie niet vast staan. Een 'Staat van...' wordt opgesteld vanuit een vooraf benoemd thema of bevat, na het opstellen van verschillende periodieke beelden, de rode draden binnen organisaties of een sector.

De periodieke beelden worden opgesteld op basis van thema-onderzoeken, incident-onderzoeken en informatie uit de basismonitor. Daarbij werkt de Inspectie, in nauw overleg met sectoren, aan het realiseren van een dekkend beeld van (incident)meldingen. Hiermee kan de Inspectie nog beter risico's en bedreigingen signaleren waarbij publieke belangen in het geding zijn. In de basismonitor verzamelt de Inspectie kwantitatieve en kwalitatieve informatie over haar toezichtgebieden om zo beter inzicht te krijgen in prestaties, ontwikkelingen en trends. In 2019 zet de Inspectie verdere stappen in het ontwikkelen van deze basismonitor en daarmee datagestuurde toezicht.

---

¹ Toezien op publieke belangen. Naar een verruimd perspectief op rijkstoezicht, 2013.

Afbeelding 1. *Periodieke beelden zijn opgebouwd uit de bovenstaande drie onderdelen*

Organisatie

De Inspectie heeft in 2018 belangrijke stappen gezet in de doorontwikkeling van de organisatie en gaat hier in 2019 mee door. Centraal in de doorontwikkeling staan de begrippen professionaliteit, kwaliteit, onafhankelijkheid en de borging daarvan binnen de Inspectie.

In het kader van verdere versterking van de kwaliteit en onafhankelijkheid van haar rapporten heeft de Inspectie haar primaire proces herijkt. Voor het verbeteren en versnellen van het onderzoeksproces heeft de Inspectie een procesplaat ontwikkeld die de basis gaat vormen voor al haar toekomstige onderzoeken. Hiermee is de structuur voor het projectmatig werken binnen de Inspectie bepaald. De interne kwaliteitstoets (in de vorm van een review) binnen de Inspectie wordt verder geprofessionaliseerd. Daarnaast gaat de Inspectie in 2019 volgens een vernieuwd protocol voor de werkwijze werken. Daarin staat de werkwijze beschreven die de Inspectie hanteert bij het uitvoeren van onderzoek en de kwaliteits- en zorgvuldigheidseisen die zij daarbij in acht neemt. De onafhankelijkheid is verder geborgd door de aanstelling van een eigen woordvoerder.

Met de doorontwikkeling van projectmatig werken en de bijhorende structuur gaan inspectiemedewerkers samenwerken in projecten waarin zij op basis van hun kennis, competenties en ontwikkelpotentieel optimaal worden ingezet. Hiermee is er meer ruimte voor de professional en wordt domeinoverstijgend werken bevorderd. De verwachting is dat deze werkwijze een positief effect heeft op de doorlooptijden van onderzoeken. Tevens kan de Inspectie zo meer flexibel en opgabegericht opereren.

1.2 Programmering toezicht 2019

De volgende paragrafen geven op hoofdlijnen aan wat de focus is van het toezicht en welke onderzoeken de Inspectie in dat kader uitvoert. Zoals in het meerjarenprogramma is aangekondigd is dit werkprogramma een nadere invulling van de voorgenomen activiteiten voor 2019. Via de website, www.inspectie-jenv.nl, is de focus en inhoud van de lopende onderzoeken te raadplegen.

1.2.1 Migratie

Meerjarenprogramma

In haar meerjarenprogramma heeft de Inspectie aangekondigd om de komende jaren in te zetten op het functioneren van delen van de vreemdelingenketen. De Inspectie sluit daarvoor aan op de door het kabinet geformuleerde migratieagenda en de binnen de vreemdelingenketen gedefinieerde ketendoelen. De Inspectie heeft daarbij bijzondere aandacht voor de eerder genoemde aspecten. Op basis van de huidige capaciteit gaat de Inspectie er nog steeds vanuit jaarlijks ten minste een drietal onderzoeken binnen dit domein te kunnen uitvoeren.

Daarnaast volgt de Inspectie structureel risicovolle terugkeervluchten van uitgeprocedeerde vreemdelingen. Ook houdt de Inspectie – in samenwerking met de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en de Autoriteit Nucleair en Stralingsbescherming (ANVS) – toezicht op het leeftijdsonderzoek bij alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Dit is een nieuwe toezichtstaak voor de Inspectie en houdt verband met de opheffing van de toenmalige Commissie Toezicht leeftijdsonderzoek.

Thematische onderzoeken

Zoals in het meerjarenprogramma aangekondigd zal de Inspectie in 2019 onderzoek doen naar het proces van de beoordeling van verblijfsaanvragen van zogeheten “narezigers”.

Daarnaast zal, in samenwerking met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd een vervolgonderzoek plaatsvinden naar de kwaliteit van de opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen.

Ook wordt in 2019 een oriëntatie uitgevoerd op het naturalisatieproces. Op basis daarvan besluit de Inspectie eventueel tot het starten van een onderzoek.

Overige activiteiten

In 2019 zet de Inspectie haar toezicht op risicovolle terugkeervluchten van uitgeprocedeerde vreemdelingen voort. In 2019 verschijnt een jaarbeeld over 2018.

Zoals hiervoor beschreven houdt de Inspectie, in samenwerking met de IGJ en de ANVS, toezicht op leeftijdsonderzoeken. In 2019 verschijnt een eerste jaarbeeld.

Tabel a. Update Meerjarenprogramma toezicht migratie

2019
<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek naar het proces van beoordeling van verblijfsaanvragen van “nareizigers” • Onderzoek naar de kwaliteit van de opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen • Toezicht op risicovolle terugkeervluchten • Toezicht op leeftijdsonderzoeken bij alleenstaande minderjarige vreemdelingen

1.2.2 Politie

Meerjarenprogramma

In het meerjarenprogramma kondigde de Inspectie aan haar toezicht de komende jaren te richten op de drie hoofdprocessen van de politie. Per hoofdproces wordt een periodiek beeld over de ontwikkeling van de politie geschetst. In 2018 staat het toezicht in het teken van het hoofdproces opsporing. In 2019 komt de focus van het toezicht te liggen op het hoofdproces openbare orde en wijkzorg (handhaving). In 2020 is de focus van het toezicht gericht op het hoofdproces hulpverlening en samenwerking met andere partijen. Tegelijkertijd onderzoekt de Inspectie de kwaliteit van het politieonderwijs gekoppeld aan de hoofdprocessen. Immers, tekortkomingen in de kwaliteit van het politieonderwijs kunnen de kwaliteit van de taakuitvoering beïnvloeden. Ook hierover rapporteert de Inspectie jaarlijks.

Staat van...

In 2021 zal het samenstel van de periodieke beelden op de hoofdprocessen resulteren in een “Staat van de politie”.

Periodieke beelden

In 2019 brengt de Inspectie een periodiek beeld uit over de hoofdproces opsporing. Het Jaarbeeld Politieonderwijs zal ook in het teken van dat hoofdproces staan.

Thematische onderzoeken

In 2019 wordt het hoofdproces openbare orde en wijkzorg (handhaving) onderzocht. In dit onderzoek komt het sturingsmechanisme van de lokale driehoek aan bod, maar ook het spanningsveld tussen landelijke prioriteiten, lokale prioriteiten en prioriteiten die zich op beide niveaus bevinden. Het toezicht van de Inspectie richt zich op de landelijke prioriteit ondermijning, de lokale prioriteit jeugdbendes en de problematiek van radicalisering en verwarde personen dat op beide niveaus prioriteit heeft.

De onderzoeken richten zich op de beschikbare handhavingsinstrumenten². Voor het toepassen van die instrumenten moet sprake zijn van goed vakmanschap. Er moet dan niet alleen sprake zijn van aanwezige kennis en competenties maar ook van het tijdig en juist inzetten van die instrumenten. Bij het toezicht op het politieonderwijs ligt de focus dus op de beschikbaarheid en de kwaliteit van de (primaire) opleidingen, maar ook op de behoeftestelling vanuit het korps. Het gaat dan met name om het kunnen aangeven welke competenties het korps wenselijk vindt die in

² Handhavingsinstrumenten; variërend van bestuurlijke maatregelen tot strafrechtelijk onderzoek.

de opleidingen (tijdig) een plek moeten krijgen. De onderzoeken richten zich op de vraag of de thema's informatiehuishouding, sturing en toerusting hier in voldoende mate op aansluiten.

In 2018 heeft de Inspectie een tweede onderzoek verricht naar de stand van zaken van het Verbeterprogramma Maatschappelijke Veiligheid OM. Er is onder andere gerapporteerd over de wijze waarop DNA-celmateriaal bij veroordeelden door de verantwoordelijke organisaties plaatsvindt. Naar aanleiding van het advies in de tussenrapportage van de heer Hoekstra is de Inspectie gevraagd uiterlijk 1 juni te rapporteren over de dan geldende stand van zaken van de afname van celmateriaal bij veroordeelden in penitentiaire inrichtingen.

Daarnaast is de Inspectie in 2018³ gestart met de voorbereiding van een onderzoek naar de (mogelijke) belemmeringen die slachtoffers van zedendelicten ervaren bij het doen van aangifte en de contacten die de politie heeft met slachtoffers gedurende het verdere strafproces. Dit onderzoek wordt in 2019 afgerond.

Nieuwe toezichttaak

In het meerjarenprogramma is een nieuwe toezichtstaak aangekondigd. Dit betreft het toezicht in het kader van de Wet Computercriminaliteit III. In 2018 is de Inspectie gestart met de voorbereidingen op de uitoefening van haar nieuwe, structurele, toezichttaak voortvloeiend uit de inwerkingtreding van de Wet Computercriminaliteit III. Deze wet treedt in 2019 in werking. De Inspectie start alsdan met de daadwerkelijke uitvoering van toezicht op de uitvoering van de bevoegdheid van de politie om onder voorwaarden geautomatiseerde werken binnen te dringen. Na twee jaar wordt de wet vervroegd geëvalueerd. Hierin wordt expliciet aandacht besteed aan de invulling van het systeemtoezicht door de Inspectie JenV.

Tabel b. Update Meerjarenprogramma toezicht politie

2019
<ul style="list-style-type: none"> • Periodiek beeld opsporing • Jaarbeeld politieonderwijs • Periodiek beeld 2020 Openbare orde en wijkzorg (handhaving)   <ul style="list-style-type: none"> – Onderzoek landelijke prioriteiten (o.a. ondermijning) – Onderzoek gedeelde prioriteiten (radicalisering en verwarde personen) – Onderzoek Lokale prioriteiten (jeugdbendes)   • Onderzoek naar (mogelijke) belemmeringen slachtoffers zedendelicten in aangifte- en strafproces • Toezicht bevoegdheid politie om onder voorwaarden geautomatiseerde werken binnen te dringen (Wet Computer Criminaliteit III)

1.2.3 Jeugd

Meerjarenprogramma

De Inspectie kondigde in het meerjarenprogramma aan in 2021 een eerste Staat van het toezicht op de justitiële jeugd te publiceren. Hiervoor focust de Inspectie haar toezicht op de kwaliteit van de uitvoering van de kerntaken van de instellingen

³ Naar aanleiding van de motie Kuiken/Buitenweg en een daarop volgende toezegging van de minister van Justitie en Veiligheid aan de Tweede Kamer.

in de jeugdstrafrechtketen. Daarbij richt de Inspectie zich op begeleiding van en toezicht op jongeren: wordt er gewerkt aan re-integratie en het voorkomen van recidive en zijn de veiligheid van de jongere en de omgeving geborgd? De Inspectie doet hiervoor onderzoek bij de justitiële jeugdinstanties (JJI's), de Raad voor de Kinderbescherming (hierna de RvdK), HALT en de Gecertificeerde Instellingen die jeugdreclassering uitvoeren.

Staat van...

De Inspectie wil in 2021 een Staat Begeleiding en Toezicht Justitiële Jeugd publiceren. Deze zal gebaseerd zijn op nog op te stellen periodieke beelden van HALT, de Gecertificeerde Instellingen (met een justitiële taak), de Raad voor de Kinderbescherming en de Justitiële Jeugdinstanties.

Periodieke beelden

In 2019 wordt een onderzoek naar de toezichts- en begeleidingstaak van HALT uitgevoerd. Samen met het al eerder uitgevoerde onderzoek naar de samenwerking HALT en politie leidt dit tot een periodiek beeld van HALT.

Thematische onderzoeken

In 2019 wordt een thematisch onderzoek uitgevoerd naar onder andere de personele bezetting en de veranderde doelgroep⁴ van de Justitiële Jeugd Instellingen (JJI's).

Naar aanleiding van de wachtlijsten bij de Raad voor de Kinderbescherming (hierna de RvdK) heeft de Inspectie, samen met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, de RvdK in 2018 verzocht om een verbeterplan op te stellen. De inspecties volgen de ontwikkelingen bij de RvdK nauwgezet. Afhankelijk van de ontwikkelingen, wordt in 2019 bezien of de Inspectie nog een onderzoek start naar de taakuitvoering van de RvdK.

Daarnaast wordt in samenwerking met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd in 2019 onderzoek gedaan naar de Gecertificeerde Instellingen (GI).

Incidenten

Binnen het jeugddomein is er regelmatig sprake van calamiteiten. Daarvoor is een Commissie Meldingen Jeugd (CMJ) ingericht waarin de IGJ en de IJenV samen onderzoek doen. Ook in 2019 reserveert de Inspectie capaciteit voor deze, niet vooraf in te schatten, onderzoeken.

Jeugdstrafrechtketen

De Inspectie start in 2019, samen met de IGJ, een project over de samenwerking in de jeugdstrafrechtketen. Het gaat daarbij met name om de kwaliteit van de samenwerking tussen partners in de jeugdstrafrechtketen en de jeugdhulpverlening bij het verschaffen van een passende aanpak voor jongeren die verdacht zijn van, of veroordeeld zijn voor, een strafbaar feit.

⁴ Uit inspecties in het voorjaar 2018, tussentijds toezicht en de eerdere cyclus van doorlichtingen van JJI's ([link](#)) constateren de inspecties aanhoudende knelpunten op de thema's personele bezetting en veranderde doelgroep. De kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting staan onder druk. Daarnaast zijn de jongeren die in JJI's verblijven gemiddeld ouder bij binnenkomst en hebben zij zwaardere en langduriger bestaande problematiek.

Tabel c. Update Meerjarenprogramma toezicht jeugd

2019
<ul style="list-style-type: none"> • Periodiek beeld HALT • Onderzoek veranderde doelgroep en personele bezetting Justitiële Jeugd Instellingen • Toezicht verbeterplan Raad voor de Kinderbescherming (gestart in 2018) • Onderzoek Gecertificeerde Instellingen (in samenwerking met de IGJ) • Onderzoek uitvoering taakstraffen Raad voor de Kinderbescherming • Calamiteitenonderzoeken

1.2.4 Sanctietoepassing

Meerjarenprogramma

In haar meerjarenprogramma kondigde de Inspectie aan om in 2020 een Staat voor de Sanctietoepassing op te leveren. Periodieke beelden over het gevangeniswezen, de forensische zorg en de reclassering zullen daar input voor geven.

Periodieke beelden

In 2019 wordt onderzoek gedaan naar de reclassering. Het doel is onderzoek te doen naar de wijze waarop de reclassering omgaat met de invulling van de werkstraf. In het licht van de koers van de Inspectie om periodieke beelden op te leveren acht de Inspectie het zinvol om ook de adviestaak van de reclassering te onderzoeken. Daarop volgend kan een periodiek beeld van de taakuitvoering door de reclassering worden opgesteld.

Thematische onderzoeken

In 2019 wordt het onderzoek naar de terroristenafdelingen in penitentiaire inrichtingen afgerond. Het onderzoek richt zich op de kwaliteit en effectiviteit van de taakuitvoering, specifiek op de thema's regime en resocialisatie. In het bijzonder bekijkt de Inspectie hoe het is gesteld met de maatschappelijke beveiliging: sluit bijvoorbeeld de voorwaardelijke invrijheidstelling van een gedetineerde aan bij de wet- en regelgeving. Daarnaast moet duidelijk worden hoe met deze speciale groep gedetineerden wordt omgegaan en of de re-integratieactiviteiten hen voldoende voorbereiden op een terugkeer in de maatschappij.

De Inspectie rondt in 2019 een onderzoek af naar het besluitvormingsproces rond het toekennen van vrijheden en verantwoordelijkheden aan TBS-gestelden tijdens hun resocialisatie en de factoren die hierop van invloed zijn. De Inspectie wil hiermee eventuele knelpunten in het resocialisatieproces identificeren en daardoor bijdragen aan de veiligheid voor de maatschappij, voor de tbs-gestelde zelf en voor medewerkers in de forensische zorg.

In 2019 start een onderzoek naar de kwaliteit van de taakuitvoering in de vier Penitentiaire Psychiatrische Centra binnen het gevangeniswezen.

Rond de taakuitvoering in het gevangeniswezen start een oriënterend onderzoek naar de vraag hoe het re-integratiebeleid in de praktijk vorm krijgt. Als deze oriëntatie voldoende aanknopingspunten biedt zal in 2019 een onderzoek starten. Enkele aspecten uit het inspectieonderzoek in 2018 over het gevangeniswezen (Uit Balans), zoals de personele bezetting, worden dan hierbij betrokken.

Incidenten

In 2018 is, in samenwerking met de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd, een onderzoek gestart naar het detentieverloop van Michael P. Parallel aan dit onderzoek is een algemeen onderzoek gestart naar de kwaliteit van de taakuitvoering van FPA Utrecht. Dit onderzoek loopt door tot in 2019.

Naar aanleiding van een dodelijk steekincident in de Amsterdamse metro is de Inspectie in 2018 gestart met een onderzoek, dit wordt in 2019 afgerond.

Ontwikkeling toezicht slachtofferzorg

De afgelopen jaren is er meer aandacht gekomen voor de positie van slachtoffers van misdrijven. Naar aanleiding van de totstandkoming van de EU-richtlijn slachtofferzorg is de Inspectie in het najaar van 2018 gestart met een oriëntatie op toezicht. Afhankelijk van de uitkomsten beziet de Inspectie op welke wijze zij haar toezicht op de uit de EU-richtlijn voortvloeiende slachtofferrechten en de werking daarvan in de praktijk kan vormgeven.

Tabel d. Update Meerjarenprogramma toezicht Sanctietoepassing

2019
<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek terroristenafdeling (gestart in 2018) • Onderzoek naar het besluitvormingsproces rond het toekennen van vrijheden en verantwoordelijkheden aan TBS-gestelden (gestart in 2018) • Onderzoek kwaliteit van de taakuitvoering in Penitentiaire Psychiatrische Centra binnen het gevangeniswezen • Algemeen onderzoek naar de kwaliteit van de taakuitvoering van FPA Utrecht (gestart in 2018) • Onderzoek dodelijk steekincident in de Amsterdamse metro (gestart in 2018) • Onderzoek reclassering – omgang met werkstraf

1.2.5 Safety

Meerjarenprogramma

In het meerjarenprogramma kondigde de Inspectie aan om in 2019 haar vierde periodiek beeld van de rampenbestrijding te publiceren. Dit leidt tot een beeld van de uitvoering van de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing op nationaal niveau.

Periodieke beelden

Het toezicht op de veiligheidsregio's voor rampenbestrijding, crisisbeheersing en brandweezorg is nog meer gericht op de kwaliteit van de taakuitvoering. In 2018 is voor de multidisciplinaire taakuitvoering van de veiligheidsregio's een toetsingskader vastgesteld. Dit wordt gehanteerd voor de onderzoeken die leiden tot het periodiek beeld rampenbestrijding en crisisbeheersing 2016-2018. Dit beeld biedt inzicht in de borging en uitvoering van de multidisciplinaire taken door de veiligheidsregio's. Er wordt diepgaander ingegaan op de onderwerpen vakbekwaamheid, samenwerking en kwaliteitszorg (het evalueren, leren en bijstellen). Ook maakt het duidelijk op welke wijze de veiligheidsregio's in de praktijk uitvoering geven aan de taken bij systeemtesten, GRIP incidenten, evenementen en andere grootschalige inzetten.

Thematische onderzoeken

Diverse partijen vinden de diversiteit en functioneren van de meldkamers kwetsbaar en beschouwen dit als een risico voor de kwaliteit van de hulpverlening. De Inspectie JenV en het Agentschap Telecom zijn in 2018 een onderzoek gestart naar maatregelen die meldkamers hebben genomen om hun continuïteit te verbeteren. Dit onderzoek wordt in 2019 gepubliceerd.

In aanloop naar het tweede 'Periodiek beeld brandweezorg' in 2020 is de Inspectie in 2018 gestart met het ontwikkelen van een toetsingskader. Dit kader wordt in 2019 toegepast in twee thematische onderzoeken naar de brandweer.

Sinds begin 2013 geldt in Nederland het dreigingsniveau 'substantieel'. Dit betekent dat de kans op een aanslag reëel is. Het is daarom van belang dat hulpverleners, die als eerste ter plaatse komen na een aanslag, zo goed mogelijk zijn voorbereid. De Inspectie onderzoekt momenteel de wijze waarop veiligheidsregio's en andere relevante organisaties zich voorbereiden op het optreden bij een terroristische aanslag.

Daarnaast valt de invulling van de brandweezorg en de rampenbestrijding en crisisbeheersing in Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba) onder dit domein.

Indien er zich op het terrein van de beveiliging van de burgerluchtvaart een groot incident voordoet, zal de Inspectie hier vanuit haar bevoegdheid – indien nodig – onafhankelijk onderzoek naar doen.

Tabel e. Update Meerjarenprogramma toezicht Safety

2019
<ul style="list-style-type: none"> • Periodiek beeld van de rampenbestrijding en crisisbeheersing • Onderzoek Vakbekwaamheid crisisfunctionarissen veiligheidsregio's (gestart in 2018) • Onderzoek Meldkamers (gestart in 2018) • Onderzoek Operationele prestaties veiligheidsregio's (gestart in 2018) • Onderzoek kwaliteitszorg veiligheidsregio's (gestart in 2018) • Onderzoek Interregionale samenwerking veiligheidsregio's (gestart in 2018) • Ontwikkelen toetsingskader brandweezorg (gestart in 2018) • Terrorismegevolgbestrijding (gestart in 2018) • Twee nader te bepalen thema-onderzoeken brandweezorg

1.2.6 Security

Meerjarenprogramma

Het toezicht op het securitydomein richt zich – binnen het veld justitie en veiligheid – op de mate waarin de continuïteit van organisaties door knelpunten met cybersecurity in het geding komt waardoor zij hun primaire taak niet goed kunnen uitvoeren. Ook is het toezicht gericht op in hoeverre actoren zijn voorbereid op maatschappij ontwrichtende incidenten zoals cyberaanvallen, langdurige ICT-uitval of terrorisme. Dit toezichtveld is relatief nieuw voor de Inspectie en krijgt stapsgewijs meer vorm. Zo zijn in 2018 de eerste stappen gezet in de ontwikkeling van het toezicht op cybersecurity.

Ontwikkeling toezicht cybersecurity

Cybersecurity is het geheel aan maatregelen, om schade door verstoring, uitval of misbruik van ICT te voorkomen en, indien er schade is ontstaan, het herstellen hiervan. Zoals in het Cybersecuritybeeld Nederland 2018 is beschreven is er sprake van een continue digitale dreiging voor de nationale veiligheid. De Nederlandse maatschappij en economie zijn in grote mate afhankelijk geworden van digitale middelen. De gevolgen van aanvallen en uitval kunnen groot en zelfs maatschappij ontwrichtend zijn. Het toezicht van de Inspectie JenV richt zich op de vraag in hoeverre organisaties binnen het veld van justitie en veiligheid zijn voorbereid en weerbaar zijn tegen cyberdreigingen. Doel van het toezicht is het vergroten van de bewustwording bij de JenV-organisaties van het belang van cybersecurity, het bevorderen van het publieke belang van een veilige en betrouwbare digitale wereld en bijdragen aan het evaluerend en lerend vermogen van JenV-organisaties in de keten.

Thematische onderzoeken

Cybersecurity

Het toezicht op cybersecurity is nieuw voor de Inspectie en is in 2018 verder ontwikkeld. In het toezicht wordt onderscheid gemaakt tussen toezicht op de taakuitvoering en toezicht op weerbaarheid tegen cyberdreigingen. Toezicht op de weerbaarheid wordt steekproefsgewijs uitgevoerd binnen de verschillende JenV-organisaties. De Inspectie richt zich hierbij op cyberdreigingen die de continuïteit en belangrijke werkprocessen van die organisaties kunnen verstoren. Toezicht op de taakuitvoering wordt uitgevoerd bij organisaties die taken hebben op het gebied van cybersecurity en cybercrime in Nederland. Bijvoorbeeld politie en OM die een taak hebben bij de opsporing en vervolging naar aanleiding van cyberdelicten en het aanbod van politieonderwijs ten aanzien van cybercrime. Maar ook voor veiligheidsregio's is het zeer van belang om veilig en tijdig informatie te kunnen delen. Gezien de te verwachten keteneffecten en de multidisciplinaire omgeving van veiligheidsregio's zal de Inspectie in 2019 de weerbaarheid van veiligheidsregio's tegen cyberdreigingen onderzoeken.

De Inspectie richt haar toezicht ook op de weerbaarheid van de departementen tegen spionage. In 2019 start een vervolgonderzoek naar de werking en uitvoering van de door de departementen getroffen maatregelen voor de weerbaarheid tegen spionage.

Tabel f. Update Meerjarenprogramma toezicht Security

2019
<ul style="list-style-type: none"> • Toetsingskaders cybersecurity (gestart in 2018) • Oriëntatie Randvoorwaarden aanpak cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit politie (gestart in 2018) • Aanpak cybercrime politie in relatie tot ondermijning • Weerbaarheid cybersecurity veiligheidsregio's • Vervolgonderzoek kwetsbaarheids-analyse spionage (gerubriceerd)

1.2.7 Sociaal domein

In het samenwerkingsverband Toezicht Sociaal Domein werkt de inspectie samen met drie andere rijksinspecties; de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, de Inspectie voor het Onderwijs en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De samenwerking is ontstaan in het Samenwerkend Toezicht Jeugd en in 2016 verbreed van jeugd naar het sociaal domein. De inspecties houden toezicht op de werking van het stelsel van zorg en ondersteuning in het sociaal domein voor mensen die dat nodig hebben. Daarbij is een integrale werkwijze van belang, hulp moet op elkaar zijn afgestemd. Daarnaast worden calamiteiten gezamenlijk onderzocht als er veel partijen betrokken zijn en de samenhang ontbreekt.

Belangrijke onderzoeken die raken aan het domein van justitie en veiligheid die in 2019 verschijnen zijn het onderzoek naar 'Herstel na verward gedrag', 'Integratie statushouders' en 'Het lokale netwerk na Veilig Thuis'. In 2019 wordt door het Toezicht Sociaal domein het meerjarenprogramma uitgebracht voor de periode vanaf 2020.

Tabel g. Programmering toezicht Sociaal domein

2019

- Herstelgerichte zorg en ondersteuning na verward gedrag
- Uitvoering integratiebeleid voor statushouders
- Het lokale netwerk na veilig thuis

Bijlage

Hoofdpijnen Koers

1 Lerend vermogen bevorderen

Het toezicht van de Inspectie is in eerste instantie gericht op het versterken van het lerend vermogen van de organisaties waar zij toezicht op houdt. De Inspectie zoekt daarbij nadrukkelijk de verbinding met beleid en uitvoering.

De Inspectie kijkt niet alleen naar *hoe* de taken worden uitgevoerd in de praktijk, maar zoekt ook naar het *waarom*: de achterliggende redenen voor successen, tekortkomingen of risico's. Om een goed beeld te krijgen van het lerend vermogen van een organisatie, gaat de Inspectie structureel na of aanbevelingen uit eerder onderzoek zijn opgevolgd. En zo niet, waarom dan niet?

De Inspectie spoort aan tot kwalitatief goede interne onderzoeken door organisaties zelf. Als organisaties daarnaast laten zien zelf een sluitend kwaliteitssysteem te hebben, past de Inspectie de intensiteit van haar toezicht aan.

2 Focus op ketens en netwerken

De aanpak van maatschappelijke opgaven in het domein van justitie en veiligheid is vaak de verantwoordelijkheid van meer dan één organisatie. Verschillende organisaties werken dan samen in ketens (denk aan de vreemdelingen- of de strafrechtketen) of netwerken (zoals veiligheidshuizen). De Inspectie richt zich in haar toezicht daarom ook op deze ketens en netwerken. Waar mogelijk gebeurt dit in samenwerking met andere toezichthouders. Zo dekt het toezicht meer verschillende – vaak met elkaar samenhangende – onderwerpen. Natuurlijk blijft er ook aandacht voor individuele organisaties. Een keten is immers zo sterk als de zwakste schakel.

3 Vanzelfsprekende rol bij onderzoek incidenten

Het domein van justitie en veiligheid is incidentgevoelig. Het is belangrijk incidenten te onderzoeken, zodat organisaties daarvan kunnen leren. Betrokkenheid van de Inspectie is daarbij van meerwaarde.

Binnen de Dienst Justitiële Inrichtingen en in het jeugd- en gezondheidsdomein is het al gebruikelijk om incidenten bij de Inspectie te melden. Doel is om deze werkwijze ook bij de andere domeinen in te voeren. Op deze manier werkt de Inspectie toe naar een dekkend beeld van incidenten binnen haar werkveld. Zo houdt de Inspectie zicht op eventuele risico's in de uitvoering en is zij in staat trends en achterliggende oorzaken te signaleren.

In specifieke gevallen zal de Inspectie zelf een incidentonderzoek starten. Bijvoorbeeld wanneer er sprake is van maatschappelijke onrust of structurele problematiek. Incidentonderzoek op verzoek van een bewindspersoon of bestuurder is ook mogelijk.

4 Leveren van periodieke beelden

De Inspectie gaat de komende jaren meer periodieke beelden opstellen. In deze beelden koppelt de Inspectie de uitkomsten van verschillende toezichtactiviteiten aan kansen en risico's voor het functioneren in de toekomst. Hiermee brengt de Inspectie beleid en uitvoering meer in de positie om – indien nodig – tijdig (bij) te sturen. Een samenstel van beelden kan een 'Staat van ...' vormen, zoals nu al gebeurt met de Staat van de Rampenbestrijding en het politieonderwijsverslag.

Missie Inspectie Justitie en Veiligheid

De Inspectie Justitie en Veiligheid houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van justitie en veiligheid om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectie-jenv.nl

Oktober 2018

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*